

MAJ 2021

Edsbladet

EN TIDNING FRÅN SVENSKA KYRKAN, EDS FÖRSAMLING

Vill du vandra
tillsammans för klimatet? SID 4

Runstenen
som försvann SID 6

Vi har alltid tid
för de sörjande SID 8

Olika tro, olika seder SID 9

Fotens steg mot stigen SID 10

EDS FÖRSAMLING

Besöks- och postadress: Eds kyrkväg 2,
194 91 Upplands Väsby. Ring gärna före besök
för säkerhets skull, se telefonnummer nedan.

Grav- och begravningsärenden:

08-588 918 63

eds.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

Bokning av dop och vigsel, med mera:

08-588 918 51

eds.forsamling@svenskakyrkan.se

Växeln är öppen vardagar kl 8.00–16.00,

08-588 918 50 **Fax:** 08-588 918 69

Vi svarar säkrast vardagar mellan kl. 10 och 12.

www.edsforsamling.se

www.facebook.se/edsforsamling

VILL DU BLI MEDLEM?

Kontakta oss så ordnar vi det!

KONTAKT PERSONAL

Kyrkoherde *Anna Ortnér* 08-588 918 55

Begravningsverksamhet

Rickard Malmsten 08-588 918 62

Diakoni *Leena Bodefjäll* 08-588 918 58

FÖRTROENDEVALDA

Kyrkorådets ordförande *Berith Söderström*

berith.soderstrom@svenskakyrkan.se

Begravningsombud *Tuulikki Ilola*

ilolatuulikki@gmail.com

FÖRSAMLINGSTIDNINGEN EDSBLADET

Utges av Eds församling fyra gånger per år.

Ansvarig utgivare: Johannes W Franke

Redaktör: Annika Andersson

Texter: Weikko Kuuzela s3, Anna Ortnér s10.

Övriga texter Annika Andersson.

Foto: Bild av Nguyen Van Phu från Pixabay s3

Johannes Frandsen s5, Annika Andersson s6, s7

s8, s10, övriga Magnus Aronson.

Illustrationer: Ikon bildbank

Omslagsfoto: Bildbank

Upplaga: 4 900 ex **Tryck:** SIB tryck

Svenska kyrkan

EDS FÖRSAMLING

DOP, KONFIRMATION, VIGSEL OCH BEGRAVNING

Vid stora händelser i livet kan vi vilja markera att något viktigt och avgörande har skett. Högtider som dop, konfirmation, vigsel och begravning hjälper oss att uttrycka känslor av glädje eller sorg. Om du vill boka dop, vigsel eller begravning, kontakta oss!

Tack för ditt bidrag!

Medlemsenkäten som gick ut under våren visar på ett spännande resultat. Bland annat är det en liten övervikt för att placera församlingshemmet vid kyrkan. En majoritet tycker att kyrkan skall äga sitt församlingshem. Ytterligare en majoritet tycker att vi ska sälja hela tomten och arbeta vidare med fastighetsutveckling i någon form. Du kan läsa mer detaljer om resultatet på församlingens webbplats www.edsforsamling.se

Kyrkorådet kommer att använda enkäten som ett av flera underlag inför det beslut som ska fattas i frågan senast under hösten 2021, gällande församlingens fastighetsutveckling.

Sång till en långtande själ

Du har aldrig känt ett enda dugg av något överjordiskt regn,
du har aldrig funnit svalka under någon annans hägn,
din själ är torr och utbränd som en före detta flod
och du finner ingen mening i hjältens gjutna blod.

Som sparven plockar smulor under fönstret till ett kök,
för att sedan bli nedslagen av första bästa hök,
så har du plockat hoppets blommor och väntat på besök,
men tvingats konstatera att allt gick upp i rök.

Men försök att orka lite till för där framme tänds ett ljus,
för att sökaren ska finna vägen ut ur mörkrets hus,
för att tvivlaren ska tro och grubblaren få se,
att kraften kan förnimmas i vindens stilla sus.

Jesus tänder ljuset som ger dig och alla ett nytt hopp,
han kommer dig till mötes i sin sårmärkta och ömma kropp,
han vill föra dig till en källa som aldrig sinar ut
och ge dig av sin frid – en frid som är utan slut.

Så försök att orka lite till för där framme tänds ett ljus,
för att sökaren ska finna vägen ut ur mörkrets hus,
för att tvivlaren ska tro och grubblaren få se,
att kraften kan förnimmas i vindens stilla sus.

Weikko Kuuzela

Konstnären Weikko Kuuzela, aktiv som kyrkvärd i Eds församling, har många strängar på sin lyra. Bland annat skriver han dikter och sånger. Dikten, Sång till en långtande själ, är en tröstande dikt skriven exklusivt för Edsbladet.

Vill du vandra tillsammans för klimatet?

Känner du till att det finns flera pilgrimsleder i Upplands Väsby? Kanske ger vandringen dig en djupare dimension av livet och din andlighet? Hör av dig så kan vi bilda vandringsgrupper!

De senaste åren har intresset för pilgrimsvandringar ökat i hela Skandinavien. Allt fler tar tag i en nytäljd stav, plockar fram en ryggsäck ur garderoben, hittar ett par ingångna kängor, sätter en skyddande hatt på huvudet och ger sig ut på vägar och stigar i det väntande landskapet. Även i Väsby finns, förutom en stor mängd vandringsleder, också två ganska nya pilgrimsleder.

Ingegerdsleden passerar Eds kyrka på sin sträckning från Uppsala domkyrka till Jakobs kyrka i Stockholm, vilken för övrigt är uppkallad efter aposteln S:t Jakob, pilgrimernas och alla resandes skyddshelgon. Leden är uppkallad efter prinsessan Ingegerd, dotter till Olof Skötkonung. Hon var under sin livstid på 1000-talet en inflytelserik fredsmäklare i dåtida Ryssland och blev senare helgonförklarad. De som vandrar Ingegerdsleden kan få en stämpel i sitt pilgrimspass när de besöker Eds kyrka.

Från Fresta kyrka utgår Birgittavandringen som kommer tillbaka till kyrkan efter knappt en mil i vacker och omväxlande Väsbynatur. Leden är uppkallad efter den Heliga Birgitta. Birgitta föddes kring år 1303, enligt nya rön, på Sköldnora gård i Upplands Väsby.

I medeltidens fromhetsideal ingick, för den som hade möjlighet, att besöka heliga platser. Birgitta gjorde flera pilgrimsvandringar i sitt liv, hon besökte Nidarosdomen i Trondheim, Rom, Jerusalem och den helige Jakobs grav i Santiago de Compostela.

DET ÄR VÄGEN SOM ÄR MÅLET

En vandring behöver inte ha som mål att besöka en särskild plats. Den kan istället ge uttryck för en längtan efter frihet i en alltför tidskomprimerad livssituation, enkelhet i en konsumtionskultur, tystnad i en tillvaro präglad av brus, en dos av bekymmerslöshet där

livspusslet annars slukar så mycket av vår energi, långsamhet i en tid av stress, andlighet i en kroppsfixerad tillvaro och delande i en tidsepok av självförverkligande.

Just orden frihet, enkelhet, tystnad, bekymmerslöshet, långsamhet, andlighet och delande är sju ord som brukar kallas *Pilgrimens sju nyckelord*. Under eller efter en vandring där man reflekterat över ordens innebörd händer det att en längtan föds att ge mer utrymme för just det i den egna vardagen.

WALK FOR FUTURE

Pilgrimsvandringar kan också göras med ett specifikt syfte. *Walk for Future* är en pilgrimsvandring för klimaträttvisa under år 2021. Vandringen ska även uppmuntra till egen reflektion och att vi som enskilda individer tar egna steg för klimaträttvisa och hållbarhet. Det är en längre vandring som startar i

Pilgrimsvandring i Kilsbergen utanför Örebro med tid för stillhet och reflektion.

Vadstena den 18 juli med mål att nå Glasgow inför att FN:s 26:e klimatkonferens (COP26) där den 1-12 november 2021. Församlingar och pastorat i Stockholm kommer i samband med detta att arrangera och erbjuda pilgrimsvandringar på hemmaplan för att lyfta klimatfrågan lokalt.

Söker du mening och mål och vill använda vandring som ett sätt till andlig fördjupning? Kanske ta ett steg för klimatet? Kontakta kyrkoherde Anna Ortner så att vi kan bilda vandringsgrupper i Eds församling, som tillsammans kan göra vandringar med både yttre och inre mål.

Ingegerdsleden

www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift/ingegerdsleden

Birgittavandringen i Fresta

<https://www.svenskakyrkan.se/fresta/birgittavandringen>

Walk for Future www.walkforfuture.se

Väsby är Sveriges runstenstätaste kommun. Här behöver du inte gå långt innan du möter spåren av vår forntid. Hembygdsföreningens sida hembygd.se/upplands-vasby ger dig mer information om runstenarna och andra fornlämningar. Riksantikvarieämbetets digitala appar på app.raa.se visar dig rätt. Appen **Runor** ger information om världens alla runor och **Fornsök** om alla fornlämningar

Runstenen som försvann

I stigluckan till Eds kyrka sitter kopian av den runsten som Karl XI gav till Englands kung. Den donerades 1687. Församlingen har övervägt att be att få stenen tillbaka, men övergett idén efter råd från runexperter.

Riksantikvarieämbetets runexpert Magnus Källström startar ofta sina runstensguidningar för studenter just i denna stiglucka. Ofta tänker man inte på att det är en kopia, när han frågar studenterna vilken sorts sten som runorna är ristade i brukar de ana att något är lurtt.

År 1687 skänkte kung Karl XI runstenen vid Eds kyrka till kung av England. I Oxford införlivades runstenen med de stora samlingar av fornsaker och klassisk skulptur, som just under 1600-talets sista årtionden genom donationer tillfördes universitetet. Stenen står nu uppställd i hallen på bottenvåningen på Ashmolean Museum i Oxford.

Den nuvarande runsten som sitter inmurad i stigluckan är alltså en kopia av originalet. Det är inte ovanligt att runstenar har påträffats i väggar till de äldsta stenkyrkorna eller kyrkogårdsmurar. Det finns flera teorier kring varför de placerats där. En av dem är att senare släktingar fört förfäders minnesstenar till kyrkan. En annan är att, då ett par hundra år förflutit, trodde man att runorna härstammade från hednisk tid och ville införliva dem med kyrkobyggnaden.

Eds socken har en av Upplands mest spektakulära runskrifter i en annan runsten, eller snarare ett block med två ristningar. Det är den så kallade Kyrkstenen som du hittar längs Kyrkstigen vid Edssjöns strand. Därför samlas ofta runstensintresserade just här.

För inte så länge sedan väcktes frågan i församlingens kyrkoråd om inte originalstenen som står i foajen i Ashmolean museum i Oxford skulle begäras tillbaka. Efter samtal med runexperten

Magnus Källström övertygade han kyrkorådet att historien om hur stenen från Eds kyrka exporterades för att visas upp under hundratals år för engelsmän är så spännande och kul att kunna fortsätta berätta. Dessutom finns det många runstenar i Uppland men bara en uppländsk sten som har lämnats till Engelska kungen som gåva. Det kanske inte är sista gången frågan kommer upp, men till vidare får vi hålla tillgodo med kopian av stenen i stigluckan.

Ungdomsledare Oskar som vikingen Rangvald vid Kyrkstenen vid Edssjön under en vandring på ett sommarläger för barn.

Vi har alltid tid för de sörjande

Du kanske tror att arbetet på en kyrkogård är ensamt och bara handlar om att gräva gravar och att klippa gräs. Det är långt ifrån verkligheten. När du besöker Eds kyrkogård träffar du troligen på dem som sköter om kyrkogården. Catrin och Rickard är två av dem.

Idag är det fredag och en urnsättning har just ägt rum. De anhöriga har lämnat platsen och Catrin ska täcka gravstenen. Hon hade förberett inför gravsättningen genom att pryda öppningen med granris och smyckat med säsongens blommor. Några rosor har lagts ned med urnan som en sista hälsning.

Catrin tystnar och böjer sitt huvud vid gravstenen. Efter ett tyst "vila i frid" påbörjar hon täckningen av gravstenen. – Så gör vi alltid för att hedra den döde, det känns viktigt. Att pynta gravstenen med granris lärde jag mig på Silverdal.

Catrin är koskötaren som efter att ha säsongsjobbat på Silverdal sökte sig till Eds församling. Det är tre år sedan nu. Kyrkogårdsarbete är ett mycket omväx-

lande och säsongsstyrt arbete. Trädgårdsarbetet följer årstiderna med att rensa, kratta, skotta, trimma och utöver det får hon vara en allkonstnär.

– Ena stunden är jag rörmokare eller snickrare, andra gången ljudtekniker i kyrkan. Man blir aldrig expert men lär sig tillräckligt om enormt många saker. Idag har jag till exempel sett över gräsklipparen.

Att sköta om maskiner är lika självklart som att ha tid för att prata med de människor som besöker kyrkogården. – Jag är en rätt känslös person och har stått här och både gråtit och skrattat med de sörjande, säger Catrin.

Kyrkogårdsförmän Rickard kommer också förbi där vi står och pratar. Han fyller i det Catrin säger med att de möter människor på flera olika vis. – Det är allt från sörjande, nykära, ensamma och glada. Alla finns vi till för, samtidigt som vi sköter om allt det som växer på kyrkogården.

Han och Catrin gick nyligen en kurs i

att möta människor i sorg, de tyckte den var väldigt givande. Under mer än 33 år i tjänsten har Rickard mött flera församlingsbor i deras svåraste stunder. – Ibland bär man med sig sorgen hem, man blir berörd om det har varit en extra tung begravning. Klart att det sitter i ett tag, säger han.

Men alla möten är inte tunga. Det går ett promenadstråk vid kyrkan och flera stannar gärna till och pratar om väder och vind, om ditt och datt.

– Många säger att de tycker att det är fint och fridfullt här. De behöver inte ha någon anhörig för att besöka kyrkogården utan kommer hit för att det är rofyllt här, säger Catrin.

Även de som bor på Edshemmet och föräldrar till barn på skolan intill tar gärna kontakt för en pratstund. – Det viktigaste i jobbet är att ta sig tid för dem vi möter, avslutar Catrin.

Inom kyrkan kallas det ibland för grön diakoni, kristen tro omsatt i handling.

Olika tro, olika seder

MYCKET ATT BEVAKA FÖR BEGRAVNINGSOMBUDET.

Visste du att det idag bor kring 7 500 mandeér i Sverige? Det är den största mandeiska gruppen utanför Mellanöstern och en folkgrupp med gemensam religion, språk, kultur och historia och rötter i nuvarande Irak och Iran. De ser sig inte som kristna men som efterföljare till Johannes Döparen.

Gruppen är bara en av många samfund som existerar i Sverige. Även om Svenska kyrkan med sina mer än 6 miljoner medlemmar är det största trosamfundet finns samtliga världsreligioner representerade här liksom många minoritetsreligioner från olika delar av världen.

Alla dessa människor med olika tro och religion har rätt till en värdig begravning när den tiden är inne. Det är den rätten som begravningsombudet är satt att bevaka.

Tuulikki Ilokla hade arbetat på Migrationsverket och var aktiv som jourhavande medmänniska när hon för åtta år sedan fastnade för annonsen på Länsstyrelsens webbplats om att *Begravningsombud sökes*. Efter en intervju blev hon vald som ombud i Väsby. Hon tycker att det mest berikande med uppdraget är mötena med trossamfund och anhöriga.

– Uppdraget har öppnat mina ögon att se vilka rika kulturella värden begravningsplatsen rymmer och hur viktig

den är för alla kommuninvånare oavsett tro. Jag har även släktingar i flera olika länder som vidgar min syn på begravningsleden.

Uppdraget som begravningsombud är mångsidigt. Ombudet skall samråda med företrädare för olika trossamfund i församlingen. Hon deltar även i möten rörande begravningsverksamhet för församlingarna Ed, Hammarby och Fresta, vilka är huvudmän för begravningsväsendet i Väsby.

– Alla möten med kyrkoråden, som styr i församlingarna, ger en fördjupad förståelse för begravningsverksamheten. Men den kanske viktigaste uppgiften som ombud är att ha kontroll över särredovisningen av begravningsavgiften i församlingen.

– Man behöver kunskaper inom budgetfrågor och ständigt uppdatera sig. Jag får gå på flera kurser under året.

Begravningsombud i Upplands Väsby kommun Tuulikki Ilola nås via E-post: ilolatuulikki@gmail.com.

Söndag den 19 september 2021 är det kyrkoval. I kyrkovalet väljer du som medlem de personer som ska få förtroendet att styra församlingen och dess verksamhet de kommande fyra åren. Du får ditt röstkort under augusti 2021, där finns uppgifter om vallokal samt öppettider och i vilka val du har rätt att rösta. Du kan även förtidsrösta.

Kyrkoval
19 SEP 2021

ETT KÄRLEKSBREV TILL EDS FÖRSAMLING

Fotens steg mot stigen

Försommarens alla dofter omsluter. Solen mot kinden. Målet är i nuet ingenting. Vägen är allt. Det är gott så. Jag vill bara gå och gå, här och nu. Njuta av knastret från skorna, solen, dofterna. Gå på denna pilgrimsfärd i naturen och samtidigt gå inåt i mig själv. Möta mitt eget hjärtas innersta rum. Andas ut oro och andas in frid i varje andetag på stigen.

Vandrarens bön "Herre visa mig din väg och gör mig villig att vandra den" kommer från den Heliga Birgitta. Orden är enkla men så stora. En bön om att få se Guds väg i livet och en bön om viljan att följa den vägen. Se och vilja flätas samman längs vandringen. Orden rymmer allt en sökande människa behöver be om. Längs vandringen kan bönen följa med i varje taget steg in i nästa. Bönen blir ett med rytmen i stegen.

En pilgrimsvandring, oavsett om den är lång eller kort, är en vandring i det inre. En vandring för att möta sig själv och Guds väg i sitt liv. Till församlingens stora glädje är Eds kyrka pilgrimsstation, en rastplats för pilgrimsvandraren längs Ingerdsleden. Här kan pilgrimsvandraren få en stämpel i sitt pilgrimspass. Vila lite eller stanna över natten för att vandra vidare nästa dag. Vandra välsignad mot nästa rastplats. Pilgrimsstationen Eds kyrka är också till för dig som vill pilgrimsvandra längs minnets stigar. Vandra längs sommarstigar i minnet. Vandra på fjäll eller till barndomens badsjö på tallbarrsdoftande stigar. Stanna till på minnets platser och be. Du kan komma och sitta i solen utanför kyrkan eller inne under valven i kyrkan och vandra välsignad därifrån.

Jesus Kristus, du som ständigt vandrade i bergsbygd och på slättland, i ökenstrakter och på stränder, i städer och byar; du som delade allt med oss under din vandring på jorden; tack för att du nu är vår medvandrare och delar vår pilgrimsfärd. Amen

Bön ur Lilla Pilgrimsboken

Anna Ortner kyrkoherde
Eds församling

Tack till dig som medlem!

Ditt medlemskap möjliggör att vi finns där för människor i både glädje och sorg, att vi kan vara Guds möjliggörare i världen. Som medlem bidrar du till glädje, gemenskap, tröst och andlig utveckling, varje vecka, året om.

I stort sett alla kommer i kontakt med Svenska kyrkan någon gång under sitt liv. Det vanligaste är att besöka ett dop, vigsel eller begravning i kyrkans regi eller en grav på någon av alla de kyrkogårdar som Svenska kyrkan sköter om.

I Eds kyrka från 1100-talet här har människor i århundraden samlats till söndagens bön, i glädje och sorg under livets alla skiften. Vi bär det arvet med oss samtidigt som vi är en nutida och närvarande kyrka i Eds församling.

EN NATURLIG MÖTESPLATS

Vi vill erbjuda en naturlig mötesplats för alla åldrar. Särskilt för de unga. Barn och unga har många krav på sig idag och vi vill att kyrkan ska vara något att längta till och en plats för vila. Som medlem är du med och bidrar till en bred gruppverksamhet för barn- och ungdomar, där de blir sedda för dem de är. Vi ordnar öppna mötesplatser som exempelvis sommarcafé och promenadgrupper. Vi bjuder på härliga musikupplevelser, i så väl våra gudstjänster, som i konsertform. Tack vare dig som medlem kan vi förvalta det kultur-

historiska värdet i våra kyrkobyggnader och gudstjänstlokaler.

Ditt medlemskap möjliggör att vi finns där för människor i både glädje och sorg, att vi kan vara Guds händer, fötter, ögon, öron och munnar i världen. Vi stöttar människor i församlingen som på olika sätt står utanför samhällets skyddsnät och erbjuder stöd och hjälp vid krissituationer. Vi erbjuder även enskilda själavårdssamtal.

Varje vecka firar vi olika former av gudstjänst vid olika tillfällen, något som kan bli till ett möte mellan Gud och människa, men också en plats för gemenskap mellan människor. Vi erbjuder gruppverksamheter kring bibeltexter och kristen tro.

Alla har vi någon slags relation till kyrkan. De flesta känner, tycker eller tänker något om den, men vi är våra medlemmar. Du som medlem bidrar till glädje, gemenskap, tröst och till andlig utveckling för många som aktivt deltar i någon av våra aktiviteter och i vårt gudstjänstliv, varje vecka året om.

Alla är alltid väntade och välkomna i kyrkans verksamhet, ung som gammal!

Ditt bidrag gör skillnad för både dig själv och till någon medmänniska. Tack du som är medlem. Du gör det möjligt för oss att vara kyrka i Eds församling!

Eds församling omfattar
Upplands Väsby:s västra del.

GÖR DET PERSONLIGT

Gift er i kyrkan

Vi vet att det är många som skjutit upp att gifta sig nu när de inte kan samla hela släkten till en stor bröllopfest. Men vi vet också att en vigsel i det lilla är lika stort som det stora bröllopet, om inte större. Med några få närvarande ligger fokus helt på er. Så tveka inte, ta det stora steget i det lilla sammanhanget. Välkommen till oss!

Drop-in-vigsel i Eds kyrka
lördag 5 juni kl. 12-15.

Förboka gärna er tid.

Kom ihåg att ta med giltig hindersprövning.
Expeditionen nås på tfn. 08-588 918 51 och
via E-post: eds.forsamling@svenskakyrkan.se

